

MINDSZENT-SZEGVÁR ÉS VIDÉKE.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Évi . . . 3 frt — kr. Négy hónap . . . 1 frt — kr.
Három hónap . . . 1 frt 50 kr. Negyed évre — frt 75 kr.

VEGYES TARTALMU HETILAP. MEGJELEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓ HIVATAL

a szerkesztő saját házában, hová a lap szellemi részét illető közlemények, előfizetési- és hirdelési díjak küldendők.

HIRDETÉSEKET

a nyilat-téri közleményeket a kiadó hivatal jutá-nyos ár mellett közli.

Kisededóvás.

Nem nagy ideje, hogy a kisededóvás fontos kérdését szellőztettük. Tettük ezt nemcsak az ügy fontosságánál fogva, — de az okon is, mert a kérdés megoldása elodázhatatlan volt, most már sürgősen megoldandó az életbe lépett törvény alapján és okán és azért is, mert erélyes tanfelügyelőnk mint értesülünk minden körülmények között s szokott erélyével oda fog hatni; hogy a törvény ne maradjon írott malaszt, hanem végrehajtsassék.

Van hála Istennek adóink nem kevés, de sőt már annyi, hogy az állami adó magasságától csak egy pár krajcár választja el, — de elvégre is a kisededek nevelése fontos — a kisededekből serdülnek gyermekeink ifjakká és ezek képezendik a jövő lakosságát, népséget.

Legyen külségünk családok lakosa gazdag, középmódu avagy szegény a kicsinyeket csakis óriási áldozatok árán ápolathatja, fejlesztheti. Községi iskoláinkon kívül nincs hely, oda kisededeket nem lehet, nem szabad küldeni s így gyermekeink hatodik életévüket elérik a nélkül, hogy szellemileg foglalkozhattak volna, habár játszva is!

Mint nálunk, így volt és van ez még sok más helyen is és tekintettel azon nyomos indokokra, melyek a törvényhozó testületet arra indították, hogy a kisededovadák felállítására törvényt hozzanak, kell, hogy elismertessék az egyes községek részéről és így a mi képviselőtestületünk által is: fel kell tehát állítani a z óvodát.

Módjában állott volna a képviselőtestületnek föltétel nélkül megszavazni az itt működő óvónőnek a havi tíz frt segélyt, oda lehetett volna adni sok helyiségeink közül egyet alkalmas óvoda-helyiségül ingyen s most jelezhetnénk, hogy a község által segélyezett óvoda fennáll, — ámde mi történt?

A képviselőtestület megszavazott havi tíz frtot az óvónőnek segélyül, — oly föltétel mellett, hogy tartozik ezen cs e k é l y (?) h a v i 10 f r t é r t 20 s z e g é n y s o r s u g y e r m e k e t i n g y e n a z ó v o d á b a f ö l v á l l a n i .

Mint áll most az ügy?

A szegény-szorgalmas óvónő távozni készül innen, mert a jobb módú, fizetni tudó s akaró szülők kisededeiket kivették az óvodából, azért, mert a helyiség az egyszerre 20 kisededdel megsaporodók számára kicsiny, nem eléggé tágas s így egészségtelen s mert egy óvónő nem képes

segítség nélkül 40—50 gyermekkel elbánni, azokat kellőleg gondozni; — a létszám pedig kell, hogy ennyi legyen, mert ha 20 gyermekért csak tíz frt segély adatik, — a többi 20—30 gyermek által fizetendő 15—25 frt alig elegendő arra, hogy lakbért fizessen, a lakást fűtesse, világítsa, — önmagát el-lássa élelemmel, ruházzal.

Ezek után mi lesz? A tanfelügyelő, felállítja az óvodát 5—600 frt költséggel, fizettetik ez a közpénztárból — mely üres—növekedni fog községi adóink ismét — megelőzhetnénk a bajt, ha rövid időn adnánk ingyen lakást, föltétel nélkül 10 frt segélyt!

Nemzeti párt.

A magyar parlamenti pártok egyike nevet cserélt. Apponyi Albert gróf, a mérsékelt ellenzék vezére, azt találta, hogy a legközelebbi országgyűlési választás alkalmából szükség van oly jelzőra, mely pártjának politikáját cetrább ruhába öltöztetve állítsa a választó közönség elé és ennél fogva szakított pártjának eddigi el-nevezésével és a mérsékelt ellenzék címet helyett a „nemzeti párt“ nevet vette fel.

Sokat mondó cím, mely ugyancsak magában hordja a magyar Génusz tendenciáját és ideálját.

Megalkotni a magyar nemzeti államot, ez az új nevű párt programjának legsarkalatosabb pontja.

De mivel a nemzeti állam a szabadelvűség követelményeinek kielégítése nélkül nem képzelhető, ennél fogva csak természetes ha a nemzeti törekvésekkel párhuzamosan a szabadelvűség szelleme is érvényesül minden állam és társadalmi alkotásainkban.

Ekkép fogván fel a nemzeti párt programját, valóban csak örülnünk kell annak a lelkesedésnek, melyet e pártprogram keltett.

Ez a lelkesedés a jele annak, hogy vannak hazafiak, kik ideális célokért tudnak és akarnak küzdeni és hogy a nemzetnek színe java nem hajlandó a máért feláldozni a jövőt.

Nemzeti párt az, melyhez minden magyar ember tartozik. A nemzeti párt az egész magyar nemzet pártja, a ki nem támogatja, a ki nem érez szívében tiszteletet, szeretetet a nemzet irányában, az nem magyar, hanem idegen a ki nem ismeri a magyarság szellemét, a magyarság aspirációit, a magyarság vágyait és tradícióit.

Kitünő alkalmat választott Apponyi Albert gróf e névcsere keresztülvitelére. Kitünő alkalom, mert az országgyűlési képviselőválasztások küszöbén alkalma lesz önönmagának is meggyőződnie arról, hogy a magyar kerületekben a nemzeti párt és a nemzet iránt való érzelem már mily régi, hogy a nemzeti irány dominál minden felé és hogy még senkinek sem jutott eszébe a függetlenségi párthoz tartozó emberre ráfogni, hogy nem tartozik a nemzet-hez és a nemzetet nem pártolná.

A nemzeti párthoz csak magyar tartozhatik. Aki más nemzetiségű, az nem magyar nemzeti. A fővárosban legtöbb megalakult magyar

egyletnek programja épen az, ami az Apponyié. Magyarosítani minden téren és fejleszteni a nemzeti érzést. Kibővíteni a magyarság hegemoniáját.

Célja: a magyar államnak szabadelvti szellemben való átalakítása nemzeti állammá.

Nem erőszakkal, nem a kényszer rut esz-közeivel, hanem eszmékkel akar küzdeni a magyar egylet, megakarja mutatni, hogy Magyarországon csak egy irány vezet a nemzet felvirágozásához, a nép boldogulásához, s ez a nemzeti irány, az igaz, becsületos, magyar nemzeti politika.

Üdvözöljük Apponyi „új címét.“

Tárgysorozat.

Csongrádvármegye törvényhatósági bizottságának Szentesen, 1891 évi október hó 30-án s folytatva tartandó rendes közgyűlésének tárgysorozatából, mely 137 tárgyat foglal magában az alábbiakat közöljük.

1. Alispáni évnegyedes jelentés.
2. A közigazgatási bizottság jelentése az 1891. év első feléről.
A szentesi főjegyző-választás ellen id. Temesváry Antal és társai által benyújtott felelkezés.
4. A szentesi polgármester-választás ellen Fekete Márton és társai által benyújtott felelkezés.
5. Balogh János várm. árvászéki elnöknek, az általa viselt árvászéki elnöki állásáról való lemondását tárgyzó jelentése.
14. A nagyméltóságú m. kir. kereskedelemügyi minisztérium 43316.1891. sz. rendelete a szentes-hmvásárhelyi vasut építési költségeihez Mindszent község részéről felajánlott hozzájárulás tárgyában.
15. A nagym. m. kir. kereskedelemügyi minisztérium 39472.1891. sz. rendelete a szentes-hmvásárhelyi vicinális vasut építési költségeihez a várm. utalaphoz terhére való hozzájárulás tárgyában; ezzel kapcsolatban Balogh J. lemondása a vasutügyi biz. tagságról.
16. Ugyanannak 43266.1891. sz. rendelete az utbiztos fizetésének megállapítása és a csongrád-bödi közutnak műt-tá való kiépítése tárgyában.
18. A nagym. m. kir. kereskedelemügyi minisztérium 32541.1891. sz. rendelete a szentes-hmvásárhelyi vicinális vasut építési költségeihez Szegvár község által megajánlott hozzájárulás tárgyában.
21. A tiszai állandó hidépítési ügyben alispáni előterjesztés, a költségelőirányzat és terv bemutatása tárgyában.
53. Mindszent község közönsége és Horváth Veron, közt a mindszei 1. számú telekjákvben 28. hrsz. a foglal-*** n szögl terület eladása felett létrejött szerződés jóvá-hagyása.
54. Sövényháza község felterjesztése a szabad kikötő-höz szükséges területek bérbévétele tárgyában, ögróf Pallavicini Sándor és Sövényháza község között létrejött szerződés jóváahagása iránt.
72. Mindszent község 1892. évi költségelőirányzata.
71. " " váltási vagyonának 1892. évi kezelésére vonatkozó költségelőirányzat.
72. Szegvár nagyközség 1892. évi költségelőirányzata
81. Csany " " " "
95. Mindszent község 1890. évi gyámpénztári szám-adását elbíráló 295. 891. számú törvhat. bizottsági határozat végrehajtása tárgyában.
116. Mindszent község 1890. évi közpénztári szám adása.
117. " " " " váltás. pénzt. számadása.
118. " " " " szegényalapi számadása.
119. " " " " leltári számadása.

120. Mindszent község 1890. évi községi adóbeszedési számadása.
 121. Mindszent község váltási vagyonáról az 1889. évben vezetett leltári számadás.
 122. Mindszent község váltási vagyonáról az 1890. évben vezetett leltári számadás.
 130. Csany község által a vármegyei közmunka beszedéséről az 1887., 1888., 1889 és 1890. évben vezetett számadás.

Helyi és vegyes hírek.

— **Köszönet nyilvánítás.** „A Szent-István család gyámolító“ mértékletességi, Tem. Egylet által e hó 18-án rendezett táncestély alkalmából, — mint részt nem vevők a következők szives adakozással járultak a zászlóalap javára. Szabó József a tömörkényi majorból. 50 krt, Pályi Gyula kereskedő ur, 1 frt 1 krt, ifjú Földy Sándor róm. kath. kántor ur 1 frt, Bánfi István gazdálkodó 60 krt, özv. Gémes János iparos 50 krt. A mulatságban megjelentek közül fölül fizettek. Gémes Mihály iparos 60 krt, Gál János iparos H-m-vásárhelyről 90 krt, Farkas Sándor iparos 30 krt, Kis Miklós iparos 20 krt, Shönfeld testvérek 20 krt, Gémes István iparos 20 krt, Megyeri Pál kereskedő 20 krt, Haász Judá 10 krt, Gál Ferenc H-m-vásárhelyről 20 krt, Grüner Géza ur 60 krt, Weisz testvér urak 20 krt, Fodor András iparos 50 krt, Szóga Ferenc iparos 10 krt, Heiman Mihály iparos 50 krt, Bagi Viktoria asszony 10 krt, Szólga András iparos 20 krt, összesen, 8 frt 51 krt, — mely áldozat készségükért, fogadják a szives adakozók hálás köszönetünket az egylet nevében, Mindszent október 22-én 1891 évben, Kruzslitz István s. k. egyleti elnök, Gémes Elizeus jegyző és pénztárelnök, Farkas István igazgató tag Horváth Sándor pénztárnok Farkas Ferenc igazgató tag.

— **Kereskedelmi és ipariskola.** A mindszei alsóbb fokú ipar és kereskedelmi iskola megnyitott és az oktatás f. hó 20-án a Béres félc iskola helyiségben kezdetét vette. Egyelőre még csak hetenként kétszer lesz oktatás. Figyelmeztetnek a kereskedők és iparosok hogy tanoncaikat büntetés terhe mellett nevezett iskolába elküldjék.

— **A „kereskedők és iparosok körének“** alapszabályai, melyek még a tavasszal felküldettek jóváhagyás végett a miniszteriumhoz — mint magán uton értesülünk az elmúlt héten leérkeztek, még pedig jóvá nem hagyva. Némi pótlásokat kell az alapszabályokban eszközölni. Jó volna a miniszterium által kívántaknak mielőbb eleget tenni — és jóváhagyás végett újra felterjeszteni, mert nagyon kár volna annyi fáradság után megalakult kör fennmaradását veszélyeztetni.

— **Oszi vásárunkra,** már eleve elmond-

hatjuk, hogy nem sikerül, mert számtalan árus és vevő nem értesülve a vásár mikori megtartásáról, már a tegnapi napon megérkeztek. És sokan vissza is mentek. A vásár, mint már mult számunkban jeleztük 27—28-án lesz megtartva.

— **Tüzek.** Az elmúlt hét folyamán ismeretlen okból kigyuladt Bugyi Lajos cucci háza és dacára a gyors és nagy segélynek az leégett, de szerencsére sikerült a tűz tovatérjedését megakadályozni. Nem kis ijedelmet okozott a községünkbe lakó uradalmi bérlők között a f. hó 21-én este a tul a Tisza felül feltűnt vöröses fény, mely nagyobb mérvű tüzet jelentett. A tömörkényi majorhoz tartozó földön egy nagy szalma kazal égett el.

— **Becsületes megtalálót keres** Kis Miklós János. Kocsin jött P-szerről hazafelé s utközben elvesztette zsebkönyvét, melyben egy reá nézve értékes arcképet s nem nagy értékű zálog-cédulát tartalmazott, valamint névjegyeket. A becsületes megtalálót arra kéri Kiss ur, hogy a talált tárgyat őszinte köszönete ellenében, neki szolgáltatassa át.

— **Mindszentek és a munkaszünet.** Mindszentek napja az idén vasárnapra esik. A kereskedelmi miniszter ennek folytán e napra vonatkozólag kivételes intézkedéseket tett. Meg fogja engedni, hogy a sirok diszítésére szolgáló cikkek előállítására november elsején szabad: hasonlóképen szabad lesz a temető környékén e cikkeket elárusítani, a sirok helyreállítására vonatkozó ipari munkát (még ha ez aszfaltozó, bádogos- vagy lakatos munka volna is) teljesíteni, sőt a temető környékén élelmi és üdítő cikkeket is árusítani. A városban azok az üzletek, melyek sirkoszorukat, sirlámpákat s egyáltalán a mindszentek napján divó kegyelet által fogyasztott cikkeket tartanak, e napon szintén nyitva lehetnek; más cikkeket azonban elárusítani nem szabad. E kivételes engedély az egész országra kiterjed.

— **A pogánykori leletek a „Szegefű“ csárdánál.** Az ármentesítő társulat védőtöltésének javítási munkálatainál, a mindszent-apátfalvi szakasz „Szegefű“csárdái részén, a munkások a föld kiemelésénél pogánykori ősmagyar temetőhelyre bukkantak, melynek egyes pontjairól bronz- és aranyékszerek, a holtak eltemetésénél szokásos agyagedények, továbbá az ősmagyar temetőre jellegzetes lovas csontvázak emeltettek ki. A társulat szakaszigazgatója a leleteket felküldte a nemzeti múzeumnak, egy szerszmind felhívta a múzeumi igazgatóság figyelmét, ezen helyen leendő további ásatások fogantatására. A múzeumi igazgatóság, örömmel ragadta meg a kínálkozó alkalmat és az ásatások vezetésére Farkas Sándor urat, Szentesen lakó, ki maga is szenvedélyes régész, kérte fel, egy szerszmind utalványozván neki az ásatási költségekre előzetesen is 70 forintot, az ásatásokat

az egész pogánykori sírterületre kiterjesztve, e hó 26-án kezdi meg. Farkas ur lapunk 37. számában megjelent „Szegevár régiségei“ című érdekes cikket írta. Nemcsak a pogány korban, de sőt már a kereszténység korában is volt e helyütt — illetve közvetlen közelében város, avagy falu, mert pár évvel ezelőtt szántás közben onnan nem messzire egy polgártársunk egy kisebb szerű harangot talált. Nagyon kevésnek találjuk a múzeum által utalványozott összeget, mert szükséges volna az ásatásokat a harang helye körül is megkísérteni. Nem kételkedünk, hogy sok érdekes dolog kerülne napfényre. Figyelmebe ajánljuk nevezett területet is Farkas Sándor urnak.

— **A kontár bábák ellen.** A belügyminiszter fölhívta a törvényhatóságokat, hogy mindenütt, ahol egy év óta már okleveles szülész nő van, a kontár-, vagy más néven: paraszt bábák szorítottassanak az oklevél megszerzésére, mert ha ezt egy éven belül meg nem szerezték, a gyakorlattól még akkor is eltildandók, ha eddig hatósági engedéllyel bírtak is.

— **Bankóhamisítók.** A szegedi csendőrség Temesben bankóhamisító bandát fedezett föl, mely ötforintosokat gyártott.

— **Miniszteri rendeletek.** A belügyminiszter az igazságügyminiszterrel egyetértőleg kimondta, hogy eselődügyekben az eskü általi bizonyítás helyet nem foglalhat. — Ugyancsak a belügyminiszter közzé teszi, hogy a gőzkazán vezetésével vagy fűtésével önállóan megbízott egyéneknek szolgálat megkezdése előtt és alatt szeszes italokat inni nem szabad s ha ily egyén ittas állapotban találtatik, a legszigorubbán büntetendő s a képesítés megvonása végett jelentés teendő.

— **Irányi fölhívása.** A függetlenségi és 48-as párt elnöke Irányi Dániel a következő felhívást intézte a párt vidéki tagjaihoz: A függetlenségi és 48-as párt tagjaihoz. Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt megbízása értelmében van szerencsém vidéki elvtársainkat ezennel fölhívni, hogy a bekövetkezendő általános képviselő választásokra való tekintettel minden választó kerületben haladéknélkül szervezkedjenek s e végett, az illető hatóságnál tett bejelentés után, gyűlést tartva, elnököt, alelnököt, jegyzőt s bizottságot válasszanak, mely bizottságok feladata lesz a végleg megálapított választói névsor segítségével pártunk tagjait községenként összeírni, azok szaporítását fölvilágosítás útján eszközölni, a választásig egyetértésben megtartani s netaláni hivatalos nyomás ellen megvédeni. Együttal kérem a választott elnököket, hogy a történet alakulásáról az orsz. függetlenségi és 48-as párt végrehajtó bizottságát (Kerepesi-ut II. sz. a.) értesíteni szivesek legyenek. kijelentve, hogy ha a szervezkedés elősegítés végett

T Á R C Z A.

A szabadságharc kiáltványaiból.

A „Mindszent-Szegvár és Vidéke“ eredeti tárcája

A szabadságharci emlékek kiállításának látogatói közt talán még nem volt egy sem a ki ne keveselte volna az időt a gazdag kiállítás tárgyainak megtekintésére. Hiszen a közszemlére kitett proklamációk végig olvasására napok kellenének. E kiáltványok belevonják az olvasót az akkori idők hangulatába. Nincsen nap, hogy ne fordult volna elő ismételt az az eset, hogy a kiáltványok nézésébe elmélyedt látogatót az öröknek külön kell figyelmeztetni arra, hogy a kiállítást már zárják a terem már üres, sötét van már, nem lát, ne olvasson hát tovább.

A kiállításra újabb érkezett proklamációkból kiválogatok néhány pontot.

A képviselőházban e héten emlegetett Jellacsics törekvéseiről következő nyilatkozvány a ad felvilágosítást Jellacsics törekvéseiről egy borzasztó magyarsággal írott „Nyilatkozvány“ a ad felvilágosítást, amelyben a következőket mondja:

Én vagyok a népnek, a szabadságnak és Ausztriának embere! „A mi akarunk

egy összetartó hatalmas ausztriai birodalom — azért is mint ennek nélkülözhetlen kelléke a had- pénz- és külügyminiszteriumok központossítása. A szerbek ugyan azt akarják mint mink hiven ragaszkodnak császárnak és királyunkhoz valamint az összes nagy ausztriai birodalomhoz miután tehát a magyar miniszterium azt véli, hogy ezekre nem állhat: miután elválasztási szándékához tovább is ragaszkodik, az az a szép birodalmat megsemmisíteni akarja, a kötelesség és a becsület egyaránt parancsolja a végsőt megkísérteni azaz a fegyverhez nyulni.“

Jellacsics tetteiről egy kiáltványban a következőket olvashatjuk:

Egész Horvátország felett uralkodik Jellacsics, aki csak szóval is pártolja a magyarokat, felakasztatja, Fiume városát mely Magyarország sajátja, elfoglalta s onnan a magyar tisztviselőket el kergette, a várost horvát katonákkal megterhelte. Jellacsics a rendet akarja helyreállítani. Ki bizta meg a horvát bánt, hogy az Magyarországnak rendet csináljon? Hiszen nálunk nem volt rendtelenség, míg ő az alvidéken a rácokat ránk nem uszította és még ő maga seregével a Dráván át nem jött Jellacsics azt mondja, hogy nem bántja a magyar népet hanem ha Pestre mehet, szétveri a minisztereket, szétkergeti az országgyűlést és

megsemmisíti az 1848-iki törvényeket, a melyek adták a nép szabadságát. Zágráb megyében felséges fejedelmünket a horvátok, sváb királynak csufolták, ezt hallotta Jellacsics és meg sem büntette a gunyolódót, Zágrábban felséges nádorunk István arcképét a piacon égettette meg. királyotok megvan gyalázva, nádortok megbecsületenítve s nem álltok bosszút!“

Salamon Lajos a Fejérmegyében küldött kormánybiztos így buzdítja fegyverre a népet Jellacsics ellen: Föl Magyarországnak honnépe kiből az apák vére még savóvá nem szökölt. Halál a pártító Jellacsicsra, ki a korona gyöngyei után törekszik; ki a királyt megakarja csalni. Fegyverre az áruló ellen, ki vérünk kiontása után Totországot akar alapítani azon a földön, melynek minden hantja apáink vérével kövértetett. Rajta hát hazafiak! Nem öltöztetik ujoncainkat frakba, magyar ruhát fognak viselni, magyar tisztekkel magyarul beszélhetnek, magyar földön fognak tanyázni s szolgálják a királyt s hazát a melynek alkotmányára meg esküsznek!

Érdekes a honvédelmi bizotmány egy szózata amelyben kizétéve Görgeinek egy tudósítását arról, hogy a győriuton maga mögött fel égette a gabna, zab, széna szalmakészleteket e példautázasára a következő-

elvtársaink netalán valakit a központból kikölnöztetni óhajtanának, ez iránti kívánságukat teljesíteni készek vagyunk, Ami pedig a többi ellenzéki pártok, illetőleg árnyalatok irányában a választásoknál követendő magatartást illeti, ez iránt a központ rövid időn még a folyó október hónapban fogván határozni, azt a kérelmet vagyok bátor intézni tisztelt elvtársaimhoz, hogy ezen határozatot bevárva, addig az említett pártok, illetőleg árnyalatokkal semminemű egyezkedésbe bocsátkozni ne méltóztassanak. Anélkül, hogy a nehézségeket, melyekkel megküzdünk kellend, kicsinylenők, mi mégis támaszkodva ügyünk igazságára, bizalommal nézünk a jövő választások elé azon reményben, hogy polgártársaink öszszesen és egyenként bátran és önzéstelenül megteszik hazafiúi kötelességüket. Budapest, 1891 évi okt. 19-én. Irányi Dániel, s. k. elnök.

Gyöngyélet az amerikai börtönökben. Az Egyesült-Államok Massachusetts államában „megjavított rendszerű“ börtönök vannak a tisztelt rablógyilkos urak részére. E börtönökben oly gyöngyéletük van a raboknak, hogy nem csoda, ha sokan visszakivánknak oda. A rendes ételmezés a következő ételekkel történik: garadicsleves, husleves, sült hal vajjal mártással, burgonyapép foghagymamártással, füstölt hus almamártással, roastbeef főzelékkel, tejpép, dessert gyanánt fekete és fehér kenyér vajjal, mézeskalács, szilva, sajt, gyümölcs, kávé, tea tejjel és cukorral, ocau. A rabok mulatgatására a börtönigazgatóság rendes zenekart tart, mely válogatott darabokat játszik, azután vannak még néger ének-komikusok, népszerű fölolvadások, zongoraversenyek. Ezen kívül a vallásos és filantrop társulatok a rab urakat ellátják díszes újvívi üdvözlőkártyákkal, szépirodalmi és egyéb művekkel, sőt virágokkal. Summa summarum: könnyű Amerikában a gyilkosnak, de nehéz a becsületes szegény embernek.

Jelenet egy amerikai törvényszék előtt. Greensboróban valami Gilpin János a gyilkosság vádjára alatt a törvényszék előtt állván, a végtárgyalás azzal végződött, hogy vádlott halálra ítéltetett. A hallgatóság mely a szokásos enyhe bíraskodás folytán felmentő ítéletet várt, a szigorú ítélet feletti örömben az elnököt vállára kapta és diadalmasan körülhordozta. Midőn a lelkesedés csillapodása után az elnök ismét helyére jutott, nyomban a terem ajtajait bezáratta, és a kétszáz hódolattevőt a bíróság előtti tiszteletlen magaviselete miatt két dollárban elmarasztalta. Míg a bíróságot le nem fizette, senki a termet el nem hagyhatta.

A magyar remekírók első egyöntetű jelentős összkiadása.

Régen érzett hiány a magyar könyvpiac-

con, hogy remekíróink művei egyöntetű kiállításban és alakban nem léteznek, a mi egyébként nagyon is természetes, miután a különféle írók művei több rendbeli kiadónál megjelentek, mely utóbbi körülmény a teljes egyöntetűséget kizárja.

A budapesti Aufrecht és Goldschmied könyvkereskedő cég — a kérdéses kiadók beleegyezése és közreműködése mellett — most hozza először forgalomba a magyar klasszikusok egész sorozatát teljesen egyöntetű alakban és kötésben. Ezen kiadásnak előnye a kifogástalan nyomdai kiállítás és a szép fehér papíron kívül főleg annak feltűnő olcsósága. Egyelőre az első sorozat 35 kötetben jelent meg és a tetszetős kötetek az igen csinos vászonkötésben bátran mérkőzhetnek meg a nagy német könyvkiadók klasszikus kiadásaival, mint a Cotta-Reclam. Speemann-éival, melyeket egyébként olcsóság tekintetében is versenyezhetnek.

A gyűjtemény tartalma: Arany János eredeti művei (a fordítások nélkül) 7 kötetben, — Br. Eötvös József szépirodalmi művei (a politikai iratok nélkül) 13 kötetben, — Petőfi Sándor költeményei 2 kötetben, — Tompa Mihály költeményei 2 kötetben, — Tóth Kálmán költeményei 4 kötetben, — Kölcsey Ferenc összes művei 7 kötetben.

Az egyes kötetek 20—30 ivnyi terjedelemmel bírnak. További kötetek megjelenése közeli kilátásba van véve. Az első sorozat ára 70 frt, melynek törlesztésére a vállalkozó Aufrecht és Goldschmied cég a könyvkedvelőnek igen előnyös feltételeket nyújt.

Remélhető, hogy közönségünk e hazafias vállalatot kellőleg méltányolni és felkarolni fogja, a kötetek tartalma minden művelt emberre nézve tesz ki kívánatosá az megszerzését, a mit a kedvező fizetési feltételek lehetővé tesznek.

Közgazdaság.

Az ez ideai burgonyatermelés

ugyancsak szomorúan ütött ki, a mint különösen a felvidék szegény népe, melynek a burgonya csaknem kizárólagos táplálékát képezi, súlyos csapásként érez. A termés oly rossz, hogy legtöbb helyt az elvetett magot is alig adja meg, s a legnagyobb csapás, hogy még e kevés termés is gyors romlásnak van kitéve. E csekély termésnek oka egy ragályos, könnyen tovább terjedő növényi betegség, az u. n. burgonyarohadás, mely egy élősdi, az u. n. phytoptora infestans által okoztatik. Ez a gomba először a leveleket támadja meg, mire azok egyelőbb úgy néznek ki, mintha ragyásak

lennének, s tényleg a legtöbb gazda azt hiszi, hogy a baj semmi egyéb mint ragya. Majd azonban a levelek csakhamar elsáradnak, vagy esős időben elrothadnak, mire a burgonyagumók már a fészekben is kezdenek rothadni, s még szembeötlőbbé válik a rothadás a behordott burgonyán. Ha nem védekezünk e pusztító betegséggel szemben, úgy az évről-évre nagyobb pusztításokat fog tenni, különösen nedves időjárás esetén. Pedig sikeresen védekezni, s még nedves években is teljesen mentesíteni lehet a burgonyát e betegségtől egy igen egyszerű eljárás segítségével. Hogy mi módon, azt a Kassán megjelenő, s igen praktikus irányu gazdasági hetilap, a „Gyakorlati Mezőgazda“ legutóbbi szám igen részletesen tárgyalja, a mely közleményt minden burgonyatermesztő gazda figyelmébe melegen ajánlunk. Mindazoknak, a kik nevezett lap jövő egész évi folyamára csekély 6 frttal már most előfizetnek, a lap ezidei hátralevő számai, a burgonyavészt tárgyaló számmal együtt, ingyen fognak megküldeni. Az előfizetési pénzek Kassára a „Gyakorlati Mezőgazda“ kiadóhivatalába küldendők,

Élősövények.

Az élősövények kertek, szérők s oly földterületek körülkerítéséhez használatnak, melyeket nemcsak a marhák, de a házi szárnyasok ellen is megvédeni szándékunk és minthogy az efféle kerítések örökösök, javításuk, helyreállításuk költséget nem igényel, de sőt még évről-évre tüzelő rőzsét, nyári metszésekor pedig póttakarmányt nyújtanak.

Élősövénynek legalkalmasabb a galagonya, de csak hűvösebb agyagos földben diszlik, a magyar alföldön alig ajánlható: nem ártana a kőénybokorral tenni ott kísérletet. Az alacsonyabb bokrok közül a sóska borbolya is ajánlatik, melyről a nép között azon nézet van elterjedve, hogy közelében a buzakalászkok üresek maradnak.

Élősövénynek az akác- és eperfa mellett mutatkozik a megállapodás, az első gyors növése és éventei rőzse értéke tekintetéből, az utóbbi pedig, mert a selyem tenyésztésre levelet nyújtván, gazdagon jövedelmező ipart gyámolit. Az akácfa gyöksarja miatt nem igen örömet lesz megtürve a kulturnövényekkel beültetett földek körül, ezért a lepényfa lenne annak

Szent Tamás volt nincs többé!

Vitéz seregünk, 4 óra hosszan tartott ostrom után április 3-dikán délelőtti 11 órakor rohammal vette be. A bevehetetlennek tartott gaztanya nincs többé, valamint elenyészendnek ellenségeink is utolsó izziglen. Mert az isten ki az égben van, nem fogja büntetlenül hagyni azon istentelenséget, mely rajtunk elkövetett. Békétérés és összetartás véreim és mentve lesz az imádott hon. A rác erő lelke; mintegy 3000 szerb nyugszik a feldult fészkek romjai alatt, Ágyaik, fegyver, marha, gabona stb. nagymennyiségben jutott birtokunkba. De feleink közül is többen nyugodják az örök álmot. Béke és áldás hamvaik felett. Béke és áldás reájuk: kik vérüket értettünk ontották. Dicső emlékü csak e nemzettel enyészhet el.

Éljen Percel Móra deréktábornok, éljen ő a „fellázadtrácok ostora“ Éljenek a szenttamási derék vitézeink!

Vajjon van e olvasó a ki ha magába is ne mondana egy éljént emlékezetökre.

r. lev.

leg buzdit: A status mindenkinek kárát megteríti azonnal, melyet a hazavédelme végett szerzedett, Keljenek fel a népnek milliói! takaritsanak el minden ételmet az ellenség elől s a mi keveset elnem takaríthatnának, gyujtsák fel; égssek össze! hadd vesszen el éhen ki hazánk szent földjét zsarnok lábával megfertőzteti és ha lefekszik pihenni, gyujtsa fejére a nép az alvóhelyet. Hadd vésszen éhség, fagy, láng és fegyver által! És elfog veszni ha a nép felkel. Fel! fel! a népnek millióival!

De nemcsak hatóságok, hanem magánosok is lelkesítő szövegben buzditották fegyverre a magyart. Így például Hevssy Gergely Kolozsvári ev. ref. lelkész következő képen. Ébredj fel szegény elárult magyar nép és lásd meg a te ellenségeidet mert táborot ütöttek ellened, hogy kiirtsanak tégedet a földednek színéről! Az oláh és a szász, kinek te sohasem-ártottál, vesztetre esküdtek, elakarják foglalni földedidet, felégetni házaidat, elhajtani marháidat tégedet pedig meg gyilkolni akarnak és nem kedveznek még a bölcsőben lévő ártatlan gyermek életének sem, keljfel magyar nép és fogj fegyvert a milyent kaphatsz fejsze, vasvilla, kasza, lánssa mind jó szolgálatot teszen most; és ha nem lenne fegyvered, szerez magadnak, mert az idők gonoszok, krisztusunk ama parancsolatja,

szerint, most a kinek erszénye vagyon elővegye azt, hasonlatos képen a táskát is és a kinek nincsen fegyvere adja el felső ruháját és vegyen szablyát magának, Szent Lukácsnál a 22-ik rész, 36-ik versében.

A délvidéken dult polgárháboru iszonyatoságairól szóló kiáltványokat most is csak borzalommal olvashatjuk. A Jellaacsics által fellázított rácok kegyetlen vérengzéseiről a következőket mondja egy a népet fegyverre szolító kiáltvány: „Amit a tatárok tettek, nem hasonlítható a rácok kegyetlenségéhez. Az ekeszarvánál vagy földet közt békén munkálkodó magyar földművelést elfogják, nyakát elfürészelik, mert tudjátok meg, minden magyar fejért két aranyat kapnak; vagy elevenen megnyuzzák, vagy szalmába tekergetve, meg égetik, lábait, kezét elvágják, az asszonyok emlőibe tüzes drótot huznak, az ártatlan kisdedeket torony tetejére kötik, vagy falra szegeznek, úgy lödözik célba. Polgárok, nem lázzad e fel minden véretek ily baromi tettek hallására, nem esküsztek e boszszut a lázadók fejére?“

Elképzelhetjük-e az örömrészletnek azt a fokát, a melylyel azok, a kik e borzalmas időket átérték, a következő kiáltványt olvasták, a melyet Spellchich Bódog kormánybiztos adott ki Szabadkán 1849. április 4-ikén:

legtermészetesebb pótolója, már csak azért is, mert az alföld talaját sikeresnek vallja.

Legyen bármely fa, vagy cserje az eleven sövényeknek megválasztva, csak iskolában magától nevelt 2, legfeljebb 3 éves egészséges csemeték használhatók az ültetésre, melyek miután kellően meggyesettek, gyökerük, t. i. sérült részei levételével és a hosszan elnyúló gyökégek visszanyesésével a csemete nem lesz magasabbnak hagyva, mint 12—14 ctmre a korona felett.

Az eleven sövényhez gödrök nem ásatnak, hanem 90 ctm. széles s 60 ctm. mély árok ásatik az ültetést megelőző őszen, tavaszkor azután az elkészített csemeték zsinór mellett, az árok közepében egyik a másikatól 20—30 ctm. távolságra beültetnek, beiszapoltatnak s a föld egész hosszában, lejtve a csemeték felé, elegyengtetik. Lehet azonban az ültetést különösen homokos talajban őszen is eszközölni, de mindig az akác- és eperfa kivételével, melyek csak tavaszkor ültethetők.

Kapálni és öntözni szükséges az első évben, valahányszor a növekedő dudva és a szárazság követeli; feladat lévén, hogy a csemeték egyenkint valamennyien megeredjenek és egyenlő tenyészetnek induljanak, mert a foltzott sövény leg gondosabb ápolás mellett is hézagok szokott maradni.

Második év tavaszán a csemeték kitisztíthatnak akként, hogy a legerősebb 3—4 hajtás meghagyásával, a főlöleg fejlődött silányabbak levételével az ültetvény melléke megkapáltatik, nyáron át a dudvától tisztán tartatik és nagyobb szárazságban megöntöztetik.

Harmadik évben; de már kora tavasszal történik ismét a tisztogatás és ez alkalommal a meghagyott hajtások összefonása és ezen fonást évről-évre téli munka üres napokban teljesíteni szükséges.

A fonás igen egyszerűen, háló alakban történik, tehát a meghagyott vesszők fele jobbra, fele pedig balra a szomszéd csemete hasonló hajtásaival keresztképpen összefonatik s hogy ezen fonás megálljon, szükséges helyenkint össze is kötözni.

Midőn a sövény kívánt magasságát elérte, a metszés sövényollóval történik, először tavaszkor a kihajtás előtt és pedig elég kurtán, aztán nyár folytán, valahányszor a buján fejlődő lombzat követeli.

Meg kell jegyezni azt, hogy a sövény mellék legkevesebb 4 évben keresztül rendszeres kapálásban részesül és a netán uralomra verődő fattyuhajtások késsel kivágatnak.

Ha telepítéskor 2—3 sorban rakatnak le a csemeték, annál erősebb és áthatatlanabb kerítést nyerünk.

Irodalom.

Egy új magyar lexikon.

Az Athenaeum kézi lexikona Az összes ismeretek enciklopédiája különös tekintettel Magyarországra. Szakfőnök közreműködésével szerkeszti dr. Aczárdy Ignác, a magy. tud. akadémia lev. tagja. Első füzet. Budapest, 1891. Az Athenaeum r. társulat kiadása. Az új vállalat első füzetek különös megjelenése fényével, s tartalma gazdagságával egyaránt fölkelte a figyelmet. Nyomdai kiállítása választékos, nagy költséggel és műgonddal készült gyönyörű műlapjaival pedig a legszebb hasonló külföldi munkákkal kiállja az összehasonlítást. Az első füzetnek három ilyen műmelléklete van. Egy remek színes műlapon izléses csoportosításban látjuk a magyar állam nagy, közép és kis címerét, a nemzeti zászlót, a magyar honvédség és közös hadsereg ezredzászlait, a Szent-István-rend nagykeresztjét a Ferencz József-rend középkeresztjét s a koronás arany érdemkeresztet. Egy kettős lapra terjedő műlapon Észak-Amerika legújabb térképét vesszük s egy harmadik műmelléklet az emberfajokat tünteti föl. Mindegyik kitérő gondal készült, a mint az egész füzet kiállítása díszére válik hazai nyomdászatainknak. A nagy nyolcadrésű alak igen jól van megválasztva, a papír finom, a betűk nem oly kicsinyek, hogy a szemet rontanák s az olvasást fárasztóvá tennék, mi a legtöbb ilyen német munkának hátrányos sajátja.

De az új vállalat irodalmi szempontból is a legelőnyösebb benyomást teszi. Az első füzet egymaga csakrem kétezer cikket közöl, a munka egyetemes ismerettári jellegének megfelelően, a tudományok és ismeretek összes ágaiból. Már első pillanatra is észrevehető, hogy a szerkesztő nem akarja az eddigi magyar vagy idegen lexikonokat egyszerűen utánozni, hanem egyrészt egész másképp, sokkal gyakorlatibb a magyar közönségnek jobban megfelelő módon csoportosítja anyagát, másrészt pedig mindazt az közérdekű anyagot is felvette, mi az eddigi hasonló munkákból hiányzott. Azért a czimzavak összeállítása is lehetőleg magyaros, s nem csupa idegen szavakból áll. Ezekből is fel van véve mindaz, a mi vagy idegen tulajdonnév (a külföldi történet, irodalom, művészet, földrajz stb. köréből) vagy pedig mint műszó vagy más idegen szó nálunk is használatos s így felvilágosítást igényel. Kellő figyelemmel van a kézi lexikon minden téren a külföldre is s az első füzet e tekintetben eshetik kifogás alá. Csak hogy kellő mértéket tart az idegen anyag felhasználásában, s a hol egyáltalán lehet, itt sem feledkezik meg a magyar vonatkozásokról. Mírdjárt az első lapon Achennál, utóbb Admontál, Afrikánál és másutt is fölemlíti a speciális magyar érdekű vonatkozásokat. De óriási haladást jelez a kézi lexikon a Magyarországot illető összes tudományos és ismeretterjesztő anyag felhasználásában s e tekintetben az olvasó nemcsak a legújabb adatokat, tudományos haladásokat, irodalmi segélyforrásokra és szakmunkákra való utalást találja benne, hanem talál igen sok olyat is, mi közérdekű volta dacára eddig minden lexikonból hiányzott Magyar népies szavak, közmondások, katonai műszavak, a sport, a vadászat kifejezései mellett az egész magyar polgárosodás visszatérőződik a munkában. Hazai történelmünk minden nevesebb alakja és eseménye föl van benne jegyezve. Igen gazdag a külföldi mellett a magyar életrajzi rész s alig van közéletünknek bármi téren ismertebb egyénisége, kinek rövid életrajza... a mennyiben az alfabetikus sorrend engedte, — hiányzanék a füzetből. A képviselő- és főrendiház összes tagjai, a főbb bírói és közigazgatási tisztikar, a gazdasági élet kiválóbb egyéniségei, íróink és művészeink egész a legfiatalabb nemzedékig, akár a fővárosban, akár a vidéken élnek, meglesznek a biográfiai részben található, mint ezt már az első füzet ide vágó közleményei mutatják.

A mi különösen a magyar irodalmat illeti, melynek ismerete legelső feltétele a nemzeti műveltségnek, arra rendkívüli gondot fordít a lexikon. Nemcsak az írók életrajzát ajeja, hanem kiterjeszkedik az egyes irodalmi irányok, iskolák, vállalatok, folyóiratok ismertetésére. Sőt még továbbmegy, s a magyar irodalomnak összes nevezetesebb termékeit külön cikkekben sorolja fel, úgy hogy bármely fontosabb magyar irodalmi mű (költemény, regény, színmű stb.) szerzőjét, esetleg a mű keletkezésének évét s érdekesebb körülményeit azonnal megtalálhatja az olvasó. Idézet-tart is nyújt: a közhasználatban gyakrabban előforduló idézeteket magyar költőkből s írókból, továbbá a gyakoribb közmondásokat és példabeszédeket megfelelő helyen szintén elsorolja, megemlítve az idézet szerzőjét s a művet, melyből valók. Kiváló figyelemmel van nyelvünk kincseire. Felöleli mind régibb nyelvünk, mind a népnyelv egyes sajtószókat kifejezéseit és szóhasznait, melyeknek jelenése és használata fölül gyors és pontos tájékoztatást ad.

De még idegen irodalmak és írók ismertetésénél sem feledkezik meg arról, hogy a magyar közönségnek készült. Ez okból a magyar vonatkozásokat, idegen művek magyar fordításait a külföldi irodalmakra és írókra vonatkozó magyar munkákat mindenütt figyelembe veszi. Hasonló szellemben készültek a jogi, államtudományi, pénzügytani és nemzetgazdasági cikkek. Az általános tájékoztatás mellett mindig a magyar viszonyokat, törvényeket, intézményeket, irodalmi szakmunkákat veszik figyelembe s oda törekednek, hogy a magyar olvasó első sorban a hazai állapotokról nyerjen tájékoztatást. Megfelelő terjedelemben vannak tárgyalva. Magyarország összes földirati viszonyai s már mindentől a legutolsó népszámlálás adatai használtattak fel. Meglepő gazdag sokoldalú a természettudományok összes ágaiból vett anyag. Itt lehetőleg magyar tudósok rendszereit követi; minden állat, növény, ásvány tárgyalásánál a honi fajokat, lelhelyeket, a hazai tenyésztés és termelés módját valamint eredményeit a legújabb adatok alapján tárgyalja. Kellő figyelemmel van a tudományok történetére általában, de különösen hazánkban (ez kitér az állattan, ásványtan, alchemia, akáca stb. cikkekben) s felemlíti az összes fontosabb kutatókat s a hazai irodalmat (például állat, állattan, állatbonctan, állatgyógyászat, agyvelő stb. cikkekben). Az orvostudományok összes ágai fölülvélés s azon tárgyak, melyeknek már van közkeletű magyar nevéik, e név alatt ismertetvők. Még a legújabb gyógyszererekről sem feledkezik meg s e tekintetben a lexikon a szakember valamint a nagy közönség igényeit egyaránt kellő figyelembe veszi.

Kiváló becses és gazdag az új vállalatnak már első füzeté technikai műszavakban, melyeket igen tanúságosan s itt is főleg hazai viszonyaink szempontjából magyaráz. Ez nemcsak azért fontos, mert magyar műszaki lexikonunk még egyáltalán nincs, hanem azért is, mert a technikai tudományok napjainkban már mélyen beleszólnak a mindennapi életbe s folyton nagyobb mértékben és szélesebb körökben játszanak szerepet. Az országgyűlés tárgyalásaiban valamint a napi sajtóban minduntalan merülnek föl szavak és fogalmak, melyek értelmével a modern olvasónak meg kell ismerkednie. Másrészt a műszaki ügyek a közigazgatási

tisztviselőkre, sőt minden egyes birtokosra egyre fontosabbak lesznek s már ez okból is szükség van oly munkára, mely gyorsan szakavatott, de azért népszerű, könnyen érthető felvilágosítást ad minden ide vágó kérdésről. Másrészt az ipar és iparművészet egyre nagyobb arányokat ölt nálunk, s így olyan munka hasznos szolgálatot tesz, mely helyes fogalmat ad az ipar által feldolgozott anyagokról, és a feldolgozás módjáról. A lexikon e tekintetben valóságos hézagot pótol, mert az egész ide vágó anyagot fölöleli, sőt e tekintetben kiterjed a katonai ügyekre, fegyvergyártásra erődítményekre s az emberi munka összes többi ágaira is. Már a három ívből álló első füzetből is tisztán kivehető, hogy itt komoly és közhasznos vállalat forog szóban, mely azt a célt tűzte ki maga elé, hogy a tudomány legújabb eredményeit igaz magyar szellemben feldolgozva vigye be a közönség legszélesebb rétegeibe s ezzel hasznos szolgálatot tegyen az egész nemzeti polgárosodásnak. A vállalat negyven füzetben, valami 90 műmelléklettel ellátva jelenik meg. A füzetek három ívből állanak s minden két hétben jelennek meg. Egy-egy füzet ára 30 kr. Melegen ajánljuk a magyar olvasók zönség támogatására.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos
Diamant Manó.

Budapesti Hirlap

Mindenki, a ki alkalmazást keres vagy alkalmazást adhat, a „BUDAPESTI HIRLAP“

apró-hirdetéseit által nélkülözheti a közvetítőket

Régi dolog, hogy a közvetítés sok pénzbe kerül és a viszonyokat egyáltalán tekintve, gyakran fordul elő, hogy a közvetítés dacára sem az alkalmazást kereső nem jut könnyen helyhez, sem az alkalmazást adó nem kap könnyen megbízható embereket. Oka ennek főleg az, hogy a munkaadó és munkakereső a vevő és az eladó, nem érintkezik közvetlenül. A közvetlen érintkezésre pedig manap alig van hathatósabb eszköz, mint egy elterjedt lapban való hirdetés, a „Budapesti Hirlap“ apró-hirdetési rovata pedig naponta legkevesebb 90.000 ember által olvastatik. (A lap naponta 30.000 példányban jelenik meg; legkevesebb három olvasót lehet számítani egy-egy lapra). Kereskedő, aki könnyvevetést, irodatisztát gyakorol, keres, vagy viszont azokat, akik hasonló alkalmazást keresnek: a gazda, aki kasznárt, ispánt, vagy gazdasági gyakornokot keres és viszont akik ajánlkoznak: a háziasszony, aki szakácsnét, szobaleányt, dajkát, oselédeányt keres és hasonló szolgálók, akik helyet keresnek: birtokeladás, üzleteladás, birtokbérlet, ház eladás, házvétel, nevelő, nevelőnő, házvezetőnő, gazdasszonyi és egyéb pályázat, lakaskiadás és lakás bérbevételei hirdetések, szóval az életszükséglet minden fázisában könnyen és olcsó pénzen a

Budapesti Hirlap apró-hirdetéseit

által célt lehet elérni.

Családi jelentésekre,

különösen

eljegyzési hírekre, hymem hírekre, esküvőre való meghívásokra születési jelentésekre,

névnapi gratulációkra, gyászjelentésekre és minden efféle

közleményekre

a „Budapesti Hirlap“ apróhirdetési rovata kiválóan alkalmas.

A hirdetési díjak igen olcsók. Mindannyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik, egy-egy szó két krajóárba kerül, vastagabb betűvel négy krajóár. Címzett ellátott hirdetéseknek még egy-egy hirdetés után 30 kr. kincstári bélyegilleték kű ön jár. Ha a cím nincsen kitéve, hanem a hirdetés úgy szól, hogy „Cím a kiadóhivatalban megudható“ akkor bélyegilleték nem kell fizetni. A kiadóhivatal ilyen esetben minden díj nélkül megmondja a kérdezősködőknek az illető címet, sőt vidékre díjtalanul levelez is. Ha a kérdezősködő a postabélyeget beküldi. Helyben a hirdetések a kiadóhivatalban vétetnek föl készpénzen, vidékről a pénzt legalkalmasabban postautalványon lehet küldeni. A „Budapesti Hirlap“ előfizetési ára negyedévre 3 ft 50 kr., egy hónapra 1 ft 20 kr. A cím egyszerűen „Budapesti Hirlap Kalap-utca 16.“ 6—6